

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság

1.Bhar.127/2023/6.

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, 2023. év szeptember hó 26. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta és kihirdette a következő

v é g z é s t :

A rágalmazás vétsége miatt Terhelt1 ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 25.Bf.8955/2022/10. számú végzését helybenhagyja azzal, hogy a határozat helyes megnevezése ítélet.

Felhívja magánvádló1 magánvádlót, hogy hivatalos lelet készítésének terhe mellett a kézbesítéstől számított 8 (nyolc) napon belül rójon le 20.000,- (húszezer) forint illetéket.

Megállapítja, hogy a vádlott meghatalmazott védőjének a magánvádló fellépése után keletkezett díjára és költségére vonatkozólag a megtérítés feltételei fennállnak.

A végzés ellen további fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

[1] A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2022. április 29. napján kihirdetett 8.B.10.134/2021/36. számú ítéletével Terhelt1 vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 226. § (1) bekezdésbe ütköző rágalmazás vétségében, ezért 1 évre próbára bocsátotta és kötelezte, hogy a jogerőre emelkedéstől számított 15 napon belül fizessen meg magánvádló1 magánvádló részére 10.000,- forint bűnügyi költséget.

[2] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a vádlott és védője jelentett be fellebbezést felmentés érdekében.

[3] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2023. március 7. napján meghozott 25.Bf.8955/2022/10. számú – tévesen végzésként – meghozott határozatával az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és Terhelt1 vádlottat a Btk. 226. § (1) bekezdésbe ütköző rágalmazás vétsége miatt emelt vád alól bűncselekmény hiányában felmentette. Megállapította, hogy a lerótt eljárási illeték a magánvádló terhén marad.

[4] A másodfokú bíróság arra hivatkozással mentette fel a vádlottat az ellene emelt vád alól, hogy az inkriminált megnyilatkozás jogellenesség hiányában nem képezheti büntetőeljárás tárgyát, továbbá jogellenesség fennállása esetén sem lenne alkalmas rágalmazás vétségének megállapítására, mert nem állapítható meg az összes törvényi tényállási elem megalósulása.

[5] A másodfokú bíróság ítéletével szemben a magánvádló jelentett be fellebbezést a vádlott terhére, bűnösség megállapítása céljából.

[6] A magánvádló a fellebbezés írásban előterjesztett indokolásában kifejtette, hogy álláspontja szerint a másodfokú bíróság határozata a rendelkezésre álló iratokból téves jogi levezetésen alapul. Kérte figyelembe venni, hogy a vádlott nem vitatta a sérelmezett irat megküldését, erre az elsőfokú bíróság is utalt ítélete [17] bekezdésében. Egyetértett a kerületi bíróság következtetésével, miszerint a vádlott kijelentései alkalmasak voltak a becsület csorbítására, ezáltal a büntetőjogi felelősség megállapítására is, ezért indítványozta, hogy a harmadfokú bíróság a törvényszék ügydöntő határozatát akként változtassa meg, hogy a vádlott bűnösségét az elsőfokú bíróság által kihirdetett ítéletben foglaltakkal egyezően állapítsa meg.

[7] A védő írásban előterjesztett észrevételében az előzményi adatok rögzítését követően a „magánvádló fellebbezése elutasítását” indítványozta elsődlegesen arra hivatkozva, hogy magánvádló az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapozva támadja a törvényszék döntését, míg másodlagosan a Fővárosi Törvényszék ügydöntő határozatának [11] és [12] bekezdésében rögzített helyes érvekre figyelemmel. Álláspontja szerint a cégeljárás dokumentumai nem rágalmaznak a magánvádlót, mert azok a vádlottat becsmérő állításokat tartalmaznak. Az ügyvédi titoktartásra tekintettel sérelmezte tanúl tanúnak a kerületi bíróság előtt történt kihallgatását, amely megítélése szerint olyan fokú eljárási szabálysértés volt, hogy „az elsőfokú ítélet megsemmisítésének van helye”. Végezetül kiemelte, hogy a fordított eljárási pozíciókban lefolytatott másik magánvádas büntetőügyben meghozott 28.Bpkf.8908/2023/3. számú végzésben is azonos tartalmú döntés született, amely azt támasztja alá, hogy a jelen büntetőügyben meghozott törvényszéki végzés jogszerű és igazodik a bírói gyakorlathoz. Mindezekre tekintettel indítványozta a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság határozatának helybenhagyását.

[8] Az írásbeli észrevétele mellékleteként csatolta az Országos Ügyvédkereső oldalnak tanúl ügyvédre vonatkozó adatait, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2023. szeptember 14. napján meghozott 28.Bpkf.8908/2023/3. számú végzését, a Magyar Ügyvédi Kamara Elnökségének 1/2023. (V.15.) számú Szakmai Álláspontját, a magánvádló 2023. február 21. napján elküldött elektronikus üzenetét és a Kúria mint felülvizsgálati

bíróság 2022. július 6. napján kihirdetett Pfv.IV.20.346/2022/4. számú ítéletét. Utólag benyújtotta még a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Ügyvédi Kamara 2023. március 13. napján kelt F.12/18-I/2019. számú határozatát.

[9] A nyilvános ülésen a magánvádló fenntartotta fellebbezését és annak írásban kifejtett érveit.

[10] A védő a nyilvános ülésen ugyancsak fenntartotta az írásban benyújtott észrevételeit és a másodfokú határozat helybenhagyását indítványozta.

[11] Terheltl vádlott az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában ugyancsak a törvényszéki határozat helybenhagyását kérte.

[12] A magánvádló fellebbezése nem alapos.

[13] A Kúria Bhar.III.111/2019/8. számú végzésének, majd legutóbb a BH 2021. 68. számú eseti döntésének iránymutatására figyelemmel az ítéltábla elsőként azt vizsgálta meg, hogy a bejelentett fellebbezés alapján van-e helye a harmadfokú eljárásnak, ugyanis a Be. 615. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság ítélete elleni fellebbezésre kizárólag a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságéval ellentétes döntése esetén van lehetőség.

[14] A Be. 615. § (2) bekezdés b) pontja értelmében ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság az elsőfokon elítélt vádlottat felmentette vagy vele szemben a büntetőeljárást megszüntette. Jelen esetben a Fővárosi Törvényszék – a kerületi bíróság bűnösséget megállapító ítéletével szemben – a vádlottat az ellene becsületsértés vétsége miatt emelt vád alól bűncselekmény hiányában felmentette, amely tény a másodfokú ítélet elleni fellebbezés lehetőségét kétségtelenül megnyitotta.

[15] A Be. 615. § (3)-(5) bekezdése meghatározza a másodfellebbezéssel támadható másodfokú ítéleti rendelkezések körét, így joghatályos csak az a fellebbezés lehet, amely valóban megnyílt fellebbezési jog esetén, a másodfokú ítélet másodfellebbezéssel támadható részét, illetve rendelkezését kifogásolja.

[16] A Be. 615. § (3) bekezdés a) pontja szerint a fellebbezés sérelmezheti az ellentétes döntést, illetve a hivatkozott törvényhely b) pontja szerint kizárólag az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, a Be. 583. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezést vagy indokolást.

[17] Amint azt a Kúria a hivatkozott végzésében és a legutóbbi eseti döntésében is leírta, az eltérő rendelkezés, mint törvényes fellebbezési ok rendeltetése nyilvánvalóan az, hogy lehetőség nyíljon az eltérést eldöntő új eljárási fokra. A hatályos Be. ehhez, a korábbi eljárási törvényben is meglévő feltételhez hozzárendelte, hogy nem önmagában az eltérés, ellentét (objektíve), hanem annak fájjalása, sérelmezése (szubjektíve) adja ki együtt a harmadfokú eljárás megnyitását.

[18] A másodfokú ítélet ellen a magánvádló a vádlott terhére, az ellene rágalmazás vétsége miatt emelt vád alóli felmentése miatt jelentett be fellebbezést.

[19] Mindez azt jelenti, hogy a Be. 762. § (1) bekezdése alapján a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a Be. 618. § (1) bekezdés a) pontjának aa) alpontja és a) pontjának ab) alpontja, valamint b) pontja értelmében a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, a másodfokú ítéletnek azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, valamint az elsőfokú és másodfokú bírósági eljárást bírálta felül.

[20] Az ítéltábla megállapította, hogy az eljáró bíróságok az eljárási szabályokat maradéktalanul megtartották, nem vétettek olyan eljárási szabálysértést, ami a Be. 625. § (1) és (2) bekezdése alapján az első-, illetve másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményezné.

[21] A felülbírálat ezt követő szempontja, hogy a másodfokú ítélet tényállásának a másodfellebbezéssel érintett része megalapozott-e, ugyanis a Be. 619. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan.

[22] Az ellentétes döntés vonatkozásában az ítéltábla megállapította, hogy a másodfokú bíróság által változatlanul hagyott és a harmadfokú eljárásban is irányadó tényállás nem szenved megalapozatlansági hibában, az ügy elbírálása szempontjából releváns tényadatokat tartalmazza, iratszerű és a vádlott személyével, illetve cselekvőségével kapcsolatos megállapítások is helytállóak. A másodfokú bíróság által az ítélezése alapjául elfogadott tényállás tehát megalapozott, ezért az a Be. 619. § (1) bekezdése alapján irányadó volt a harmadfokú eljárásban is.

[23] Az első- és másodfokú bíróság álláspontja között abban mutatkozott eltérés, hogy a kerületi bíróság elmarasztaló döntésével szemben a Fővárosi Törvényszék szerint a megalapozott tényállásból – a bűncselekmény hiánya miatt – nem következett Terhelt1 vádlott bűnössége.

[24] Az elsőfokú bíróság a másodfokú bíróság által helytállónak talált tényállásban ugyan nem rögzítette a bírósági beadványnak a sérelmezett hozzászólást megelőző és azt követő bejegyzéseit, kizárólag a magánvádló által vád tárgyává tett mondatokat. A törvényszék is kizárólag a „szövegrészletek” elemzését végezte el, ezért a harmadfokú bíróság hangsúlyozza, hogy a magánvádló által sérelmezett részeknek a szöveggörnyezetben való vizsgálata elkerülhetetlen, mert a jogsértés elbírálásánál az inkriminált megnyilatkozást az adott szövegben kell elemezni, és nem elszigetelten, a többi szövegrészről függetlenül, mert kizárólag így tárható fel az elkövetés körülménye.

[25] A másodfokú bíróság alappal tulajdonított kiemelt jelentőséget annak, hogy a vádlott a sérelmezett beadványt a cégbíróságon megindult eljárásban terjesztette elő, azonban határozata meghozatalakor figyelmen kívül hagyta a Kúria 2013. évi 204. számú eseti döntésében kifejtett útmutatást. Eszerint a rágalmozás vétsége miatt indult büntetőügyekben – hasonlóan a becsületsértés vétsége miatt indított eljárásokhoz – elsőként azt kell megvizsgálni, hogy a bűncselekmény törvényi tényállási elemei (jelen esetben tényállítás, amely alkalmas a becsület csorbítására, egyértelműen felismerhető sértett) megvalósultak-e, vagyis a cselekmény tényállásszerű-e, mert ha valamely törvényi tényállási elem hiánya állapítható meg, akkor a cselekmény nem bűncselekmény, nem valósítja meg a Btk. Különös Részében írt rágalmozás vétségét. Amennyiben a cselekmény tényállásszerű, akkor meg kell vizsgálni annak jogellenességét, mert a cselekmény jogellenességét kizáró körülmény fennállása esetén a kifogásolt cselekmény nem bűncselekmény, ennek oka azonban nem a törvényi tényállási elem hiánya, hanem a bűncselekmény Btk. 4.§ (1) bekezdésében rögzített fogalmának egyik szükségszerű tényállási eleme, a hivatkozott törvényhely (2) bekezdésében írt társadalomra veszélyesség hiánya.

[26] A felvázolt vizsgálati szempontrendszer határvonalai a másodfokú bíróság ügydöntő határozatában összemosódtak. A harmadfokú felülbírálat tárgyát képező törvényszéki határozat elsőként a jogellenesség kérdéskörével foglalkozott, majd csak ezt követően vizsgálta az inkriminált állítások vonatkozásában az egyes törvényi tényállási elemek megvalósulását, amely vizsgálódása végkövetkeztetéseként megállapította, hogy az állítások becsület csorbítására alkalmasságának hiányában nem valósulhatott meg a bűncselekmény.

[27] A rágalmozás bűncselekmény megállapításához szükséges törvényi tényállási elemek megvalósulásának kritériumait a másodfokú bíróság – a kerületi bírósághoz hasonlóan – helytállón mutatta be, ezért az ítéltábla e tárgykörben nem bocsátkozik ismétlésekbe, azonban szükségesnek tartja az alábbiakkal kiegészíteni.

[28] A rágalmozás bűncselekmény megállapításához valamennyi tényállási elem megvalósulása szükséges, így többek közt a kijelentésnek a tényállítás fogalmát ki kell meríteni. A tény fogalma alá tartozik valamely, a múltban bekövetkezett vagy a jelenben tartó cselekmény (cselekedet, magatartás), történés (jelenség, esemény), továbbá állapot (BH 1994. 171.). Ehhez képest a rágalmozás megvalósulásához szükséges tényállításon olyan, a sértett

magatartását egyedileg felismerhetően meghatározó nyilatkozatot, kijelentést kell érteni, aminek tartalma valamely múltban megtörtént, vagy jelenben történő esemény, jelenség, állapot (BH 2009. 135.). A törvényi tényállás szerinti tényállítás, mint magatartás ellentéte a feltételezés, vagy vélekedés, tehát aminek alapját nem képezi ténybeli kijelentés.

[29] A Fővárosi Törvényszék ügydöntő határozata [15] bekezdésében – a szövegkörnyezetre is figyelemmel – helytállóan állapította meg, hogy az inkriminált megnyilatkozások közül két eset nem tényállítás, hanem feltételezés, vélekedés, személyes vélemény megfogalmazása, amely pont a tényyszerűségének hiánya okán a rágalmozás törvényi tényállásában írt feltételnek nem felel meg. A többi kijelentés vonatkozásában a bírói gyakorlattal összhangban állapította meg, hogy azok nem alkalmasak a becsület csorbítására, az általa kifejtett érvekkel az ítéltábla egyetértett. A másodfokú bíróság hangsúlyozza, hogy önmagában az a körülmény, hogy a sérelmezett mondatok valamelyike esetlegesen nem fedi a valóságot, még nem eredményezi automatikusan a bűncselekmény megállapítását, mert a rágalmozás bűncselekmény megvalósulása szempontjából nem a tényállítás valóságtartalmának, hanem a becsület csorbítására alkalmasságának van jelentősége.

[30] A harmadfokú bíróság kiemeli, hogy a helyes és elvart érintkezési formák kialakítása nem a büntetőjog feladata, ezért amennyiben valamely kinyilatkoztatásra a jelen büntetőeljárás tárgyát képező formában is kerül sor, nem vonhat maga után büntetőjogi következményeket.

[31] A másodfokú bíróság tehát alappal állapította meg, hogy Terhelt1 vádlott cselekménye nem tényállásszerű, ezért – a Kúria fentebb rögzített szempontrendszerére tekintettel – a vizsgálatot már nem kellett kiterjeszteni arra a kérdésre, hogy fennállt-e a cselekmény jogellenességét kizáró körülmény, mert ennek előfeltétele valamennyi törvényi tényállási elem megvalósulása.

[32] Az eddig kifejtett jogi indoklásra tekintettel a büntetőügy érdemi megítélése szempontjából nem bírt jelentőséggel tanúl ügyvéd tanúként történt kihallgatása, így az ítéltábla a védelem ezzel kapcsolatos kifogásait nem tette a felülbírálat tárgyává.

[33] Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság határozatát – a Be. 762. § (1) bekezdésére tekintettel – a Be. 620. § (1) bekezdése alapján megtartott nyilvános ülésen a Be. 623. §-a alapján helybenhagyta azzal, hogy a Be. 449. § (2) bekezdése és a Be. 563. §-a alapján a másodfokú bíróság ügydöntő határozatának megnevezése helyesen ítélet.

[34] Az ítéltábla észlelte, hogy magánvádlól magánvádló az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 52. § (1) bekezdésének előírása ellenére a feljelentést követően nem róttá

le a 10.000,- forint illetéket, majd a Fővárosi Törvényszék ítélete elleni fellebbezésnek az Itv. 52. § (1) bekezdésében meghatározott 10.000,- forintos illetékét sem.

[35] A harmadfokú bíróság ezért felhívta a magánvádlót, hogy a már hivatkozott Itv. 52. § (1) bekezdése alapján hivatalos lelet készítésének terhe mellett a kézbesítéstől számított 8 napon belül rójon le 20.000,- forint illetéket.

[36] A Be. 782. § (2) bekezdése értelmében, ha a vádat magánvádló képviselte, és a bíróság a vádlottat a Be. 566. § (3) bekezdésében meghatározott eset kivételével felmenti, vagy vele szemben az eljárást a Be. 771. § (1) bekezdése, Be. 776. § (2) bekezdése, vagy a Be. 779. § (2) bekezdése miatt megszünteti, a magánvádló az ügydöntő határozat jogerőre emelkedésétől számított egy hónapon belül – jogszabályban meghatározott mértékben – megtéríti a vádlott meghatalmazott védőjének azon díját és költségét, amely a magánvádas eljárásban keletkezett.

[37] A fenti törvényi rendelkezésre figyelemmel a harmadfokú bíróság megállapította, hogy a vádlott meghatalmazott védőjének a magánvádas eljárásban keletkezett díjára és költségére vonatkozólag a megtérítés feltételei fennállnak.

Budapest, 2023. év szeptember hó 26. napján

Dr. Rédei Géza s.k.
a tanács elnöke

Dr. Patassy Bence s.k.
előadó bíró

Dr. Kertész Andrea s.k.
bíró

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 25.Bf.8955/2022/10. számú ítélete a Fővárosi Ítélőtábla mint harmadfokú bíróság 1.Bhar.127/2023/6. számú végzése által 2023. év szeptember hó 26. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2023. év szeptember hó 26. napján

Dr. Rédei Géza s.k.
a tanács elnöke